

Katastrofinių potvynių priežastys ir charakteristikos Nemuno baseine

Features and Causes of Catastrophic Floods in the Nemunas River Basin

Diana MEILUTYTĖ-LUKAUSKIENĖ¹,
Vytautas AKSTINAS¹, Jūratė KRIAUCIŪNIENĖ¹

¹Lietuvos energetikos institutas, Hidrologijos laboratorija,
diana.meilutyte-lukauskiene@lei.lt, vytautas.akstinas@lei.lt, Jurate.Kriauciuniene@lei.lt

¹Lithuanian Energy Institute, Laboratory of Hydrology,
diana.meilutyte-lukauskiene@lei.lt, vytautas.akstinas@lei.lt, Jurate.Kriauciuniene@lei.lt

DOI: <https://doi.org/10.15388/Klimatokaita.2020.24>

Nemuno baseinas driekiasi per penkias šalis – Baltarusiją, Lietuvą, Rusiją, Lenkiją ir Latviją. Pavasario potvyniai šiame baseine priklauso nuo staigių oro temperatūros pokyčių, gausių kritulių ir susikaupusių vandens atsargų sniege, kurie ir sukelia didelio masto potvynius. Šiame tyrime analizuoti du katastrofiniai potvyniai (1958 ir 1979) ir jų formavimosi sąlygos bei pasekmės Nemuno baseine. Tyrimui pasirinkti 11 Nemuno pabaseinių, esančių Baltarusijos ir Lietuvos teritorijose. Analizuojant pasirinktus potvynius panaudoti hidrometeorologiniai duomenys (paros debitai, paros krituliai, mėnesinė oro temperatūra, dekadinės vandens atsargų sniege reikšmės) ir apskaičiuoti nuotėkio koeficientai. Tyrime nustatyta, kad didžiausią įtaką potvynių formavimuisi turi maksimalios vandens atsargos sniege (prieš potvynio pradžią), krituliai (potvynio kilimo fazėje) ir nuotėkio koeficiento dydis.